

L'Arenga

written by Agustí Giralt | 7 d'octubre de 2017

Corren els primers dies de setembre de l'any 1921. Alfons XIII, que es troba a la seva residència d'estiu, el Palau de la Magdalena, a Santander, rep els soldats del Regiment de València. La Magdalena és un palau luxós, obra de Javier González Riancho i Gonzalo Bringas Vega, que es va edificar entre 1909 i 1911. El cost del projecte, 700 000 pessetes, va anar a càrrec de l'Ajuntament de Santander, de la Sociedad del Sardinero i de famílies santanderines com els Botín.

El rei, vestit d'uniforme i amb aire marcial, rep les tropes al Camp de Polo, un espai on practica una de les seves grans passions. Imaginem que no requeria tanta marcialitat per practicar l'altra de les seves grans passions, la producció de cinema porno. Una tasca que realitzava amb la intermediació del Comte de Romanones, el polític liberal que havia sigut en tres ocasions President del Consell de Ministres. Curtmetratges com *El confesor*, *El ministro* i *El Consultorio de señoras* van ser suggerits i subvencionats pel monarca. Unes cintes que van ser enregistrades a Barcelona amb la participació de prostitutes del Xino.

La raó de la recepció reial és que fa poc més d'un mes que l'exèrcit espanyol ha patit la humiliant derrota d'Annual. Prop de 9000 soldats, gran part dels quals catalans, han sigut massacrats defensant un tros de desert al nord d'Àfrica. Què defensava l'Estat espanyol al Rif? Als ulls del món un bocí de l'antic prestigi internacional de l'imperi on no es posava el sol, i que al llarg de 113 anys s'havia reduït a dues franges horàries, amb el colofó i ridícul final de la pèrdua de Cuba.

Però els joves soldats no només defensaven el prestigi patri—segurament sense saber-ho—, havien mort per protegir els interessos privats de bones amistats del monarca, com Romanones, sí, el mateix que li feia d'intermediari en el

negoci del porno. El Rif albergava mines de ferro que explotava la Companyia Espanyola de Mines del Rif, propietat de la família de Romanones i també dels Güell.

La massacre d'Annual havia deixat a la vista de tota Europa les vergonyes de la política espanyola. La societat exigia responsabilitats i Alfons XIII havia caigut en el descrèdit. El Ministeri de la Guerra va voler investigar el que havia succeït així va crear una comissió encapçalada pel general Juan Picasso, que va començar a treballar amb tots els impediments possibles.

EL REY ARENGA A LOS SOLDADOS

L'Arenga d'Alfons XIII als soldats. Font: Mundo Gráfico 7/09/17

En aquest context, tal com recull la revista Mundo Gráfico del 7 de setembre, el rei, des del camp de Polo, va dirigir una arenga plena de patriotisme i amb referències a la bandera. *"(...) Esos colores y sus pliegues cláman venganza en estos momentos. Ha sido ultrajada esta bandera, y los pechos de los valientes soldados españoles sabrán vengar la ofensa recibida. Vosotros sabréis flamear vuestra enseña en los campos de batalla y lograréis que estos días de luto se conviertan en días de gloria (...)."*

Paraules inflamades per part d'un monarca que enviava a

aquests joves al camp de la mort. Paraules de venjança que justificarien que l'exèrcit espanyol fes servir el gas mostassa contra la població civil del Rif, tot i que havia sigut prohibit en els tractats internacionals que el mateix Estat espanyol havia signat. Paraules que van portar a una terrible repressió, en què l'oficialitat africanista, entre els quals Franco, van posar en pràctica mètodes brutals que posteriorment aplicarien a la Guerra Civil Espanyola. Com va escriure el mateix Franco: *"La campaña de África es la mejor escuela práctica, por no decir la única de nuestro Ejército."*

Però el Cametes, com anomenaven els catalans a Alfons XIII, encara va dir més coses en la seva arenga: *"(...) Soldados de Valencia: uno de estos días saldrá uno de vuestros batallones para acercarse al campo de la lucha, donde vuestros hermanos pelean. Yo como rey siento no poder ir con vosotros, porque para los militares es esta la más sublime aspiración; pero marchad confiados y seguros que al entrar en fuego por primera vez, y en todos los momentos posteriores, vuestro rey estará en espíritu con vosotros (...)."*

El rei acompanyava en esperit els soldats per les muntanyes i paisatges desèrtics del nord d'Àfrica, sota les bales dels rifenys, mentre mantenia el seu cos als aires del cantàbric, jugant al polo i regalant-se els sentits amb pecats prohibits a la resta de mortals. Bilocació, un miracle reservat fins llavors a alguns sants cristians i a alguns clergues tibetans.

Quan per fi es va apropar el moment en què les Corts havien d'escoltar les conclusions d'una comissió de diputats sobre l'informe Picasso, l'1 d'octubre de 1923, la providència va fer acte de presència de nou. EL 13 de setembre Miguel Primo de Rivera, el llavors Capità General de Catalunya, amb el beneplàcit del rei, va protagonitzar un cop d'estat que va significar l'inici de la Dictadura.

Alfons XIII va fer la seva aposta política lligant el seu futur al d'una dictadura militar i la caiguda de Primo de

Rivera va acabar precipitant la caiguda de la monarquia i la proclamació de la Segona República l'any 1931. Avui és un altre monarca, el besnét d'Alfons XIII, qui arenga des del seu palau, assegut al tron i rodejat de luxes. I ho fa amb la mateixa duresa, amb el mateix aire marcial, clamant venjança ara entre línies, sense fer cap esment al diàleg ni a la diversitat d'opinions. Ho fa fent-se seu –tal com han fet tots els ressorts de l'Estat– el discurs del Partit Popular. Ho fa constatant, un cop més, que en el nostre “estat democràtic” la separació de poders que va proclamar Montesquieu l'any 1748 a *L'esperit de les lleis*, no ha passat mai de ser teoria per als universitaris.

Romanones avui es diu Florentino; el camp de Polo de la Magdalena deu ser la tribuna del Bernabéu i els Botín segueixen inalterables. Felip VI s'ha lligat a Rajoy com Alfons XIII es va lligar a Miguel Primo de Rivera. Tot sembla repetir-se, però esperem que aquest cop la història no ens en porti només una, sinó dues repúbliques.